

Parallelsessie Informatie en Ontmoeting 15 mei 2025
Stand van zaken asielopvang
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer K. van Willigen
Griffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Notulist:	mevrouw J.M. Kiep-de Jongh
Raadsleden/ fractieassistenten:	
Stadsbelang:	de heer J. Klein de heer M. Venhovens
Democraten Gorinchem:	mevrouw L. Pellikaan
PvdA:	mevrouw P. de Groot
VVD:	de heer N. van Santen
ChristenUnie/SGP:	de heer H. Heikens
Gorcum Actief:	de heer B. Bahlmann
D66:	de heer T. van der Meijden
CDA:	de heer P. Kuijten
SP:	de heer A. van Houwelingen
Portefeuillehouder:	mevrouw M. Molengraaf
Ambtelijke ondersteuning:	de heer F. Raoufi
Gasten:	de heer A. Usman, locatiemanager COA de heer D. Lokersen, bewoner

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Stand van zaken asielopvang

Er wordt een presentatie verzorgd over de stand van zaken van het AZC aan de Buys Ballotstraat door Ad Usman, locatiemanager van het COA, en over het verdeelbesluit en de landelijke ontwikkelingen asielopvang door de heer Raoufi.

Wethouder Molengraaf refereert aan de turbulente tijd van de laatste jaren bij het realiseren van een AZC en het voldoen aan de taakstelling. Vanavond wordt de raad geïnformeerd en wordt gelegenheid geboden om vragen te stellen. Indertijd is aangegeven eerst het AZC en het Belastingkantoor afronden en daarna verder kijken, mede omdat de verdere taakstelling nog niet duidelijk was. Het moment is aangebroken om verder te kijken nu AZC is gerealiseerd en het Belastingkantoor afgestoten wordt.

De heer Usman bedankt de wethouder, de ambtenaren, de politie en de boa's voor de prettige samenwerking en daarnaast bedankt hij de klankbordgroep voor de samenwerking. Afsluitend spreekt hij zijn dank uit richting voor de kans die is geboden om wederom een AZC te openen ondanks de geschiedenis. De gemaakte afspraken zijn volledig nagekomen. Op 28 december 2024 is de locatie aan de Vroedschapsstraat gesloten. Er zijn geen moeilijke zaken geweest bij het inhuizen van de 150 personen aan de Buys Ballotstraat. Dit is een ruime locatie, op dit moment wordt er aan de tuin gewerkt. De meeste bewoners zijn Syriërs, Turken, Eritreeërs en Somaliërs. Daarnaast zijn er 24 medewerkers, maar dit aantal wordt afgebouwd conform de norm. Er is veel gesproken over veiligheid en leefbaarheid. Elke twee weken is er contact met de ambtenaar openbare orde en veiligheid, maar eigenlijk gebeurt er niets bijzonders. De buurt wordt betrokken bij activiteiten. Op 27 september wordt een Burendag georganiseerd. De raad wordt uitgenodigd om langs te komen.

Ongeveer 30 bewoners zijn betrokken bij de klankbordgroep. De overleggen tussen tegenstanders en voorstanders van het AZC zijn in goede harmonie verlopen. De buurt merkt ook dat er weinig gebeurt. De bewoners fietsen langs, maar dat is eigenlijk het enige. Op de open dag van 15 februari kwamen meer dan 250 mensen langs en dat was een fantastische dag. Het is goed dat mensen zien hoe een AZC in elkaar zit. De bewoners hebben gekookt voor iedereen en er zijn contacten gelegd. Samen met de omwonenden wordt een tuin aangelegd met zowel bloemen als een moestuin. Kinderen tot 18 jaar gaan naar school. Jonge kinderen gaan nu nog met een busje, maar in de toekomst is het de bedoeling dat zij met hun ouders op de fiets naar school gaan. Een groot deel van de statushouders is vertrokken naar Rotterdam.

De heer Van der Meijden vraagt of er ook kinderen zijn die niet naar school gaan.

De heer Usman antwoordt dat de kinderen normaal gesproken één jaar naar ISK gaan en daarna naar een gewone school.

Voor de volwassenen is er de meedoenbalie om hen zo snel mogelijk aan het werk te krijgen (vrijwillig of betaald). Zwart werken wordt zo veel mogelijk voorkomen en daarbij wordt gewezen op uitbuiting en ongelukken. De locatie en omgeving worden schoongehouden, er wordt gewerkt in de tuin en daarnaast worden kleine klussen gedaan. In de fietsenwerkplaats kunnen de bewoners zelf hun fiets onderhouden. Hierbij wordt gekeken naar het opleiden tot fietsenmaker. Wekelijks worden er heel veel activiteiten gedaan in samenwerking met vrijwilligers. Vanuit de buurt zijn na een flyeractie stapels boeken binnengekomen voor de bibliotheek. De gezondheidszorg is tweemaal per week aanwezig. Hij concludeert dat de overgang van de Vroedschapsstraat naar de Buys Ballotstraat netjes is verlopen. Vanuit de klankbordgroep en de politie wordt nauwelijks tot geen overlast gezien en gevoeld. Bij het vestigen van een AZC begint het met wantrouwen en vooral bezorgdheid van omwonenden. Veel negatieve publiciteit. Als er eenmaal een besluit is genomen volgt berusting en gaat het via eerst ervaringen naar acceptatie. De omwonenden helpen nu bij het onderhouden van de tuin. Een groot aantal van hen ziet dat het prima samenwonen is met een AZC.

De heer Venhovens neemt aan dat er vanuit de medewerkers signalen komen als er dingen zijn die schuren aangezien er 150 mensen bij elkaar wonen. De overheid verhardt ten opzichte van asielzoekers. Hij vraagt of dit zorgt voor spanningen bij bewoners.

De heer Usman antwoordt dat er altijd strubbelingen zijn tussen mensen over praktische dingen, maar op het gebied van politiek klikt het niet altijd. In het geval van ruzie en discussie wordt het gesprek aangegaan en naar oplossingen gekeken. Er worden geen mensen overgeplaatst vanwege snurken. De veranderingen in de landelijke politiek zijn merkbaar. Syriërs hadden altijd een grote kans op een status, zij blijven nu langer in onzekerheid en dat maakt mensen niet vrolijker. Medewerkers liggen soms onder vuur en dat maakt het werk niet makkelijker.

De heer Van Houwelingen begrijpt dat de klankbordgroep vooral uit bewoners bestaat en informeert of er ook contacten zijn met ondernemers.

De heer Usman geeft aan dat er goede contacten zijn. Er zijn ook ondernemers op bezoek gekomen. Op dit moment wordt gekeken naar het beperken van de geluidsoverlast. Er zijn ook contacten over werknemers.

De heer Raoufi verzorgt een presentatie. Sinds de bekendmaking van het verdeelbesluit worden met tien gemeenten bestuurlijk en ambtelijk gesprekken gevoerd aan de regionale regie tafels. Sinds de nieuwe taakstelling bedraagt het aantal AMV'ers voor Gorinchem 24. Een AMV'er is een alleenstaande minderjarige vreemdeling. Er zijn op dit moment geen plannen voor een AMV-locatie in de Regio bekend. Het realiseren van een AZC kost veel tijd (participatie, vergunningaanvragen, convenanten). Kleinere gemeenten zoals Gorinchem hebben vaak problemen met het vinden van ruimte. De nieuwe regering heeft een andere

kijk op asielopvang. Het intrekken van de spreidingswet is uitgesteld. Hij verwijst naar de relatie met het project Preventie met Gezag. Voor jeugdigen die worden opgevangen is vaak meer zorg nodig. In de I&O van 29 juni wordt de raad nader geïnformeerd. Aangaande de huisvesting van statushouders geeft hij aan dat er sprake is van een achterstand. De nareizigers zijn gehuisvest. De Provincie heeft de gemeente gecompimenteerd, maar ook aangegeven wat er beter en efficiënter gedaan kan worden. Voor meer achtergrondinformatie verwijst hij naar de raadsinformatiebrief van 15 april jl.

De heer Van Santen wijst op de taakstelling voor de eerste helft van 2025 (38+19), geplaatst 20. De achterstand is 17.

De heer Raoufi geeft aan dat het cijfer door correcties lager is uitgekomen in het voordeel van de gemeente. De verwachting is dat de taakstelling voor de tweede helft van 2025 lager is.

De heer Van Santen weet dat het Rijk aanstuurt op meer sobere opvanglocaties. Voor 1 juli moeten er nog 17 statushouders gehuisvest worden. Hij hoorde zojuist dat een aantal statushouders naar Rotterdam is gegaan en informeert of bekend is hoe dit aantal gerealiseerd wordt.

Wethouder Molengraaf antwoordt dat een doorstroomlocatie niet speelt in Gorinchem. Voor de huisvesting van statushouders wordt nauw samengewerkt met Poort6. Nareizigers tellen allemaal mee in de taakstelling. Lange tijd was er sprake van een enorme achterstand bij IND waardoor de nareizigers niet opgeteld konden worden. De meeste gemeenten lopen achter met hun taakstelling vanwege de krapte op de woningmarkt. Het verrast haar niet als het niet lukt om deze 17 statushouders voor 1 juli te plaatsen, maar desondanks is de Provincie tevreden over de inspanningen van Gorinchem.

De heer Heikens informeert wat het project Preventie met Gezag inhoudt en waarom een alleenstaande minderjarige vreemdeling als kwetsbaar wordt aangemerkt.

Wethouder Molengraaf verduidelijkt dat dit project onder burgemeesters wordt uitgerold. Het gaat over jongeren die kwetsbaar zijn voor ondermijning en in de criminaliteit getrokken kunnen worden. Het risico daarop voor jongeren in Gorinchem is bovengemiddeld. Gorinchem heeft nog geen AMV'ers maar dit is wel iets waar rekening mee gehouden moet worden als er een plek wordt gezocht voor hen in Gorinchem. Op de regionale regietafel wordt gekeken of tot een algeheel aanbod voor het Rijk gekomen kan worden door de opgave van Gorinchem aan die van Molenlanden te koppelen. Soms kunnen zaken uitgeruild worden.

De heer Klein informeert hoe de taakstelling tot stand komt. Hij hoort de wethouder nu over een andere locatie dan de Buys Ballotstraat. Bij de belemmeringen staan voorzieningen als onderwijs en zorg. Hij vraagt of dit betekent dat Gorinchem het niet kan dragen.

Wethouder Molengraaf reageert dat voor de Buys Ballotstraat is afgesproken 150 en niet meer, dus geen 24 AMV'ers.

De heer Usman geeft desgevraagd aan dat dit geen gebruikelijke combinatie is, het gebeurt niet heel vaak omdat AMV'ers andere begeleiding nodig hebben 24/7, 7 dagen per week en daarom de voorkeur om dit gescheiden te houden. In een AZC zijn ook jongeren samen met hun ouders en die zouden dan eigenlijk niet bij elkaar mogen komen.

Wethouder Molengraaf vervolgt dat er geen andere locatie voor handen is. Gorinchem doet bovengemiddeld veel aan onderwijs (300 leerlingen in de ISK vanuit de Regio) en daarom is gevraagd of er uitgeruild kan worden. Papendrecht doet veel op het gebied van AMV opvang. In het centrum wordt een nieuwe locatie geopend, maar hierbij is veel begeleiding

nodig. Als Gorinchem nadenkt over een locatie dan is het mogelijk om in Papendrecht op werkbezoek te gaan.

De heer Van der Meijden heeft eerder gevraagd of aan de spreidingswet voldaan wordt en toen antwoordde de wethouder dat het college zich aan de wet houdt. Voor 1 juli moeten er 24 plekken voor AMV'ers gevonden worden. Hij hoort graag van de wethouder hoe dit wordt gedaan als het regionaal niet lukt.

De voorzitter merkt op dat deze vraag redelijk politiek is. De wethouder heeft de vrijheid om wel of niet te antwoorden.

Wethouder Molengraaf antwoordt dat de gemeente zich in principe aan de wet houdt zoals dat ook met de huisvesting van statushouders wordt gedaan. Geen enkele gemeente kan zich helemaal aan de wet houden, ook niet met het onderbrengen van asielzoekers en AMV'ers. De druk is enorm en het is niet realistisch om te verwachten dat er in de Regio of in de gemeente heel snel een locatie opgetuigd kan worden voor AMV'ers. Het is wel de intentie om hiermee aan de slag te gaan. Zij heeft in het gesprek van de Provincie niet geproefd dat het een enorm probleem is als het niet tijdig lukt.

De heer Van der Meijden vraagt of de wethouder nu of op een later moment een tijdpad kan verstrekken hoe dit gedaan wordt. Hoeveel tijd gunt het college zichzelf om een (regionale) oplossing te zoeken en wanneer komt het punt dat dit in Gorinchem wordt gezocht of dat dit parallel gaat plaatsvinden? Hij neemt aan dat welk besluit er ook genomen wordt dat de raad daar een rol in speelt.

Wethouder Molengraaf benadrukt dat de raad vanavond al een rol speelt omdat zij graag van de raad wil horen in hoeverre zij wordt aangemoedigd om op de regionale regietafel een deal te sluiten of om toch een andere kant op te gaan. Gorinchem doet het goed en daarom is zij van mening dat daar wel wat tegenover mag staan regionaal. De raad mag daar anders over denken. Zij heeft beloofd om terug te komen met deze vraag en daarom doet zij dat ook.

De voorzitter stelt voor om een rondje langs de velden te maken omdat het de bedoeling is om meningen uit te wisselen in een I&O sessie.

Wethouder Molengraaf stelt voor dat zij een belronde doet met de woordvoerders nadat in de fractie gelegenheid is geweest om hierover na te denken.

De heer Van der Meijden vindt dat een goed idee en verzoekt de conclusie daarna in een raadsinformatiebrief mee te delen zodat het tijdpad en de bestuurlijke intenties duidelijk zijn.

Mevrouw Pellikaan merkt op dat dat zij hulpverlening voor mentale vraagstukken niet heeft gezien in de eerste presentatie en informeert of daar voldoende op georganiseerd kan worden.

De heer Usman antwoordt dat dit wordt geregeld via de Gezondheidszorg Asielzoekers (GZA).

Sluiting

De voorzitter bedankt voor de presentaties en inbreng. Voorts bedankt hij de wethouder voor haar openheid, waarna de vergadering wordt gesloten.

Toezeggingen:

- Lijst met namen van woordvoerders op dit dossier verstrekken voor belronde van de wethouder